

SZÉKELYSÉG

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre 8 korona — fill.
Fél évre 4 korona — fill.
Negyed évre 2 korona. — fill. — Egyes szám ára 4 fillér.
A külön kiadásokat előfizetőink ingyen kapják.
A háború tartama alatt lapunk megjelenik szükség szerint.

Felelős szerkesztő:

Szentkatolnai CSEH ISTVÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Székelység könyvnyomdája, hová előfizetési díjak, hirdetések cserepéldányok küldendők. — Hirdetési díjak előre fizetendők

—: Kéziratokat nem adunk vissza. —:

A termés biztosítása.

A háború folyamán egyetlen cikkben sem állottak elő akkora élelmezési zavarok, mint éppen abban a cikkben, amely az élelmezés szempontjából hat hónap választ el attól az időtől, amidőn az új terméskből előállított liszt rendelkezésünkre fog állni és addig a már meglévő kenyérmagvakból és a belőlük előállított liszttel kell beérnünk. A lakosság fogyasztásának ellátása egyfelől, az állati takarmány biztosítása, másfelől, ezekkel szemben pedig a rendelkezésre álló nyers termékek meglévő és az új termésig nem fokozható készlete szabta meg azokat a határokat, amelyekben belől az állami kormányzat és az önkormányzat a lakosság élelmezése és a szükséges állati takarmány biztosítása érdekében eljárhatott. Az egyes termékek természetmennyéinek eltérő volta, az elsődrendű szükségletek különböző méretei, viszont részletekben befolyásolták az intézkedéseket. Kétségtelen, hogy több tapasztalattal a rendkívüli viszonyok közepette az eddigieknél célszerűbb intézkedéseket is lehetett volna fogantatni, de az is kétségtelen, hogy maga a kritika is csak akkor jött rá, hogy valamit másképpen is lehetett volna csinálni, mikor a már tett intézkedésekből maga is meggyőződött arról, hogy azok az elérni kívánt cél érdekében elégtelenek. Megvagyunk róla győződve, hogy a határozottságot és a nagyon gyors intézkedéseket nálunk koraiaknak és elhamarkodottnak találták volna, sőt nem hiányoztak volna olyan panaszok sem, amelyek a háborús államszocializmusnak tulkapá-

sairól beszéltek volna. Az állam-kormányza ez-ze ellentétben bölcs óvatossággal kezelte ezt a a rendkívüli hatalmat, amelyre törvényes alapon a legszelebb és korlátlan rendelkezési jogot biztosította számára az ország háborús gazdasági élete. Az állam-kormányza átvette az áralakítás egyedüli tényezőjének szerepét és amig ezelőtt az ár a kereslet és kínálat ezer és ezer tényező-jének végtelenül finom kölcsönhatásából kelet-kezett; ma a kormány kénytelen a maga hatalmi szavával az árakat megállapítani. És vajjon ez a kényszerített árhatározás hogyan szolgálja azt a célt, amelyet a kereslet és kínálat egymással való küzdésében biztosítani óhaj? Jobban kifejezve, a csaknem szabad kereslet az előre meghatá-rozott kínálattal állott szemben. és kétségtelen, hogy a kormány beavatkozása nélkül a kínálat teljes győzelmet aratott volna a kereslet fölött és szintén maga diktálta volna az árakat, olyan árakat, hogy a lakosság tuinyomó része meg lett volna fosztva attól a lehetőségtől, hogy a meg-élhetéséhez nélkülözhetetlen termékek birtokába juthasson.

A kormány közbelépése ennek a veszedel- mes állapotnak a bekövetkezését megakadályozta. A kormány a kereslet, a fogyasztó közönség mellé és annak a védelmére szegődött a hatal- masabb kínálattal szemben és a maga parancs- szavával vett részt az ármegállapításban. Ez az ujszerű áralakulás azonban csalódással járt, mert kiderült, hogy a maximális árak egyszerű leszö- gezése magában véve még nem szolgálhatja a célt. Eltekintve attól, hogy a háborús államszoci- alizmussal szemben a kínálat maga sem tudta kezelni, mennyire vegye komolyan a dolgot, az is kiderült, hogy az állam parancsszava a

maximális árak proklamálásában még nem ele- gendő az ármegállapításhoz abban az értelemben, hogy az ár szolgálni legyen képes azt a célt, amelyért létrejött, tudniillik a szükségletek kielégítését. Az államszocializmus komolyságát a kínálattal szemben a készleteknek a maximális árak alapján való lefoglalása volt hivatva bizto- sítani, de azért kiderült az is, hogy az állam ármegállapításnak is vannak bizonyos, a parancs- szónál erősebb törvényei, amelyeket figyelmen kívül hagyni nem szabad, mert ezekkel a maga- sabb gazdasági törvényekkel a háborús szocializ- mus állama éppen úgy nem képes megbirkózni, mint nem volt képes régebben a legkisebb kész- lelet felkutatás rendőrállam sem. És az eddig szerzett tapasztalatok hatása alatt látjuk, hogy az állami ármegállapítás nem rideg parancsszó többé, hanem az állam tárgyalásokba bocsátko- zik a kínálattal és kereskedői gondossággal szá- mitja ki, mikor kell az ellenálló kínálattal szem- ben a felajánlottaknál alacsonyabb maximális ára- kat alkalmaznia, de egyuttal a lefoglalás és be- szerzés összes költségeit is viselni.

Ma már ezekkel a tapasztalatokkal gazda- gabban megyünk az új termelési campagne felé. A tavaszi munkálatok megkezdése már a kü- szöbön van és bár a legfőbb kenyérmérmék, a buza tekintetében az őszi vetés egyedül a döntő, igen jól tudjuk, hogy az emberi élelmezésre és állati takarmányozásra szükséges összes termé- nyek tavaszi vetési munkálatai az egész vetés- nek mégis a hatvan százalékat alkotják nálunk. Ha tehát a buza tekintetében, ami a vetési mun- kálatokat illeti, túl is vagyunk a gondokon, a többi vetési munkálatok most veszik kezdetüket és ennél fogva érthető, ha a jelenlegi viszonyok nyomásból hatása alatt fokozott figyelemmel gondolunk mindarra, ami ezekkel a tavaszi mun- kálatokkal és a termés biztosításával összefügg.

A „SZÉKELYSÉG” TÁRGÁJA.

CALAIS.

Sven Elvestad norvég író, aki több skandináviai lap képviseletében Angliába és Franciaországba in- dult, különös kellemetlen helyzetbe került nemrégi- ben Calaisban. Áldozatul esett azoknak a kíméletlen és örületesen firszirozott övintézkedéseknek és rend- szabályoknak, melyekkel a francia hatóságok — min- denkiben veszedelmes kémet sejtve — rendkívül su- lyosbíjják és gyótrák az idegen átalvalók helyzetét. Sven Elvestad sem kerülte el a sorsát, mert egy szép napon Calaisban elfogták. Ki tudja milyen meglepe- téseknek lett volna még kitéve, ha Calais norvég kon- zulja segítségére nem siet és nagynehezen ki nem szabadítja kényszerhelyzetéből. A konzul ugyanis, ami- kor tudomására jutott honfitársa elfogatása, nyomban elküldötte az író fényképét Párisba, ahol azután nagysokára akadtak olyanok, akik felismerték és iga- zolták.

Sven Elvestad most, hogy kiszabadult fogságá- ból, Politiken című norvég lap hasábjain közreadja élményeit és Calaisban szerzett épületes tapasztala- tait. Az érdekes írás következőképp festi meg az éles- szemű író benyomását:

Még Londonban sem kerülheti el az ember ezeken az időkben a súlyos gyanúsításokat és alaptalan meghurcoltatásokat, elképzelhető tehát, hogy amikor London elhagyva, a Calais-csatarna gőzösére ültem. Ez már nem ideges kíváncsikodás és bosszantás

volt, hanem nyílt, leplezetlen ellenségeskedés, durváskodás. Itt ugyanis az a hit tartja magát, hogy Calais- ba csak katonák és kémeek utaznak. A hajó, melyre felszálltam, zsúfolva volt francia vöröskeresztes ápoló- nőkkel és katonákkal, valamint ifjú belga önkente- sekkel. A belgák egytől-egyként menekültek voltak, jól öltözöttek, rendes módorúak és voltak viszont olya- nok is, akikről leritt a hanyagság, a rossz és fékte- len módor. Még izsakások, szegényteljesen ittas em- berek is voltak közöttük.

Mi sem természetesebb, mint hogy ezek olyan kihívó, garázda viselkedést tanúsítottak, olyan undorítóan és teli szájjal ordítottak bele az alkonyatba, hogy valósággal utalál és borzalom volt a fedézetben tartózkodás és a legutálatosabb volt a dologban az, a francia tiszték olyan érzéketlenül, szemtellenül, — mondhatni lekicsinyléssel néztek olykor-olykor a belga ifjakra, amivel tagadhatatlannul jelét adták annak, — hogy egyáltalán semmi rokonszenvet, semmi barátsá- got nem éreznek a szerencsétlen, hontalanná vált ifjak iránt.

Mire Calaisát elértük, már rég besötétedett. — A rosszul világított rakparton katonák és sebesültek bolyongtak sűrű, rendetlen összevisszaságban. — A hajó utasai viharos kiáltásokkal köszöntötték őket. A sötétség olyan áthatlan volt, hogy egyebet nem is igen láttam a parton imbolygó tomenél. Calais világítótornya is furesán festett. Mint valami óriási kar, úgy meredt elő a város közepéből, ezerefél szörva a beléje tüzdelt lámpák fényét. Esti kilenc óra van, néhány óra az üzletzárások előtt. A félho-

mályban terpeszkedő utcákon rejtélyes, kivethetetlen alakok, kíváncsiak lappanganak. Itt-ott egzotikus in- dusok vagy afrikai harcosok bukkannak fel, — akik olykor-olykor elmosolyodva, élénken mutogatják ra- gogó fehérségű fogsoraikat. Egy szabad, elhagyott terület sok katonák tűnnek fel. Ringó léptük félig el- takart testük furesán, különösen mozog, miközben bele-beleordítják az éjszakába dalaikat:

Pat, Mac and Joe, Halló! Az énekszó lassan elhal, a legények másfelé bandukolnak el. Egy másik sa- rok felől francia gyalogosok közelednek, ásóval vá- laikon, csöndben, szótlannul. Bizonyára árkot ásnak valahol.

Itt különben mindenkiben erőssen él a bizalom és a remény, hogy a németeknek semmilyen körülmények között sem sikerül Calaisig előnyomulni. Hát csak várjunk türelemmel. Hirtelen langos ha- rangszó lármazza túl az utca zsvaját és az emberek kíváncsian, egymást lögdösvé sietnek a vásártér felé. Hosszu menet tűnik fel az egyik utcasarok felől és a tömeg vad, féktelen kiáltásban tör ki:

— Les boches, les boches!

Sebesült német hadifogjok jönnek. Az egyik különösen megragadta figyelmemet. Egy kocsi- ban feküdt, mellette egy francia katona állt, aki a fejét támasztotta a sebesültnék és hosszsan, valami néma csodálattal nézett le az arcába. Amikor a sebesült a lármát meghallotta, egy kicsit elmosolyodott azután arca hirtelen falféhr lett és szeméi lecsukod- tak. Honnan jöhött ez az ember? Hogyan lehet ez az ember ellenség? Érzem, hogy valami jövővi me-

Napi eseményekről jövő hivatalos táviratok Szvoboda Miklós kirakatában láthatók.

Hogy kell élnünk aratásig.

Igytel utolján, tavasz kezdetén, még béke időben is meglehetősen nehéz gondot szokott okozni ez a minden évben visszakerülő töprengő kérdés: Hogy leszünk ki ujg?

Mennyivel aggodalomkeltőbb ez a felsohajtás most, mikor a megszokott, rendes szűkös állapot felül még a háborus időkkel, mindha együtt járó inséges napok réme is ijesztgetne bennünket.

Pedig hát nem kell megijednünk. Hogyan kiteleltünk eddig bátran kimondhatjuk minden nagyobb nyomoruság nélkül — azonképen merjük állítani, hogy Isten segítségével, ha nem is zsiros nagy jólétben, de éhség, koplalás nélkül kibírhajjuk aratásig, ha magunk is ugy akarjuk, ha mindenki akarja ha minden itthonmaradt ember a nap minden óráján ehhez a szigoru parancshoz igazodik. Ezt az országot, ennek az országnak a népét sem időjárásnak sem semmiféle ellenségeknek kiéheztetnie nem szabad: Ebben az országnban nem veszhet ében senki. Ebben az országnban meg kell, hogy legyen mindenkinek a maga mindennapi kenyere. Nem sok, csak éppen amennyi szűkösön elég. Minden étkezéshez egy-egy karéjka.

Ahogy hadbavonult véreinknek csak egy jelszavuk van: „Győzünk kel” és Hindenburg, e minden idők legnagyobb hadvezére, bizvást állítja, hogy győzünk is, mert nekünk jobb az idegrendszerünk, mint az ellenségeinké, ugyanugy az itthonmaradt dologtevő népnek pedig szintén arra legyen gondja, hogy a megélhetés tépelődéseitől senki, se maga, se más el ne veszítse a fejét. Mindenki akarjon élni s akarja hogy szomszédja is éljen. Tehát csak akarat kell. Nagyon erőss akarat. Segítse mindenkien egy' a mást, hogy mindenkinek meglegyen a mindennapi kenyere. Hogyan kell ezt akarni?

Erre is Hindenburg vezér aczéldezgetü nemzetéről vehetünk példát.

A németek törvénnyel, hatósági és társadalmi intézkedésekkel rákényszerítik önmagukat a szigoru takarékosagra, beosztják a készleteket ugy, hogy akinek merőben üres is a kamarája, Németországban még az sem fog éhezni. Lesz mindenkinek kenyere. Biztosan nem fehér, de lesz.

legség szakadt fel a szivemből erre a gondolatra; sebesült iránt, nemzetem rokona iránt érzett szeretem kelt elre bennem. Fájdalommal, mely sajnalakozással látom, hogy a szegény fiu megsebesült. Hosszan könnyes szemekkel nézek utána.

Ilyen hangulatban csatagoltam az utcákon, amikor váratlanul össetalálkoztam a norvég konzullal aki egyben városi tanácsnok is Calaisban. Szomorú feladat hárult rája a háboru óta! Mint legidősebb városi tanácsnoknak, neki kell az egyes házakba a halálhíreket elvinnie. Keserűen panaszkodnak:

Már minden házban ismernek engem és ahol meglátanak, már előre rettegés fogja el az embereket, az ímént is egy fiatal asszony lakásáról jövők, aki hangos örületes kacajjal ölembe dobta csecsemőjét és rikácsoló hangon kiáltott felém:

— Vigye csak a gyereket is uram. Nekem még mindig mara három!

Ezen az estén ismét a városban volt a belga királynő, hogy rendes utca a sebesültek megátogatását, megtege. A utója az u képviselőház épülete előtt várakozott reá. Egy zerü esőköpeny volt a királynőn, mely szeliden lülett el fekete ruhája fölött. Arca nyugodt, felelemkélvül volt s csak szemje mutattak állandó csodálkozást. Ugy nézett szét maga körül, mintha átomjáró let volna. Mintha állandóan gondolkozott volna valamin, amit sehogy sem tud megérteni.

Ilyen Calais éjjel. A háboru poéziséből itt bizony nem sem látni s csak késő éjjel, mikor elhal, megszűnik az utca zivaja, mikor titokzatos csönd ül rá a városra, ilyenkor dördül, morajlik messziről alahonnan a távolból az ágyuk bömbölő szava...

Bejárta a német sajtót mostanában egy csodálatos szép írásmű, mely valóságos himnusz, tizparancsolata és kiskatéja ennek a zordon, katonás állításnak: Muszaj kenyérnek lenni! —

Kivonatosan így szól emez írás:

Németország (mondhatjuk Magyarország is) egy egész ellenséges világgal áll szemben, amely meg akarja őt semmisíteni. Diadalmos dicső seregeinket nem tudja leteperni. Hát, mint egy ostromlott várat, ki akar bennünket éhezteni. Ez sem fog neki sikerülni.

Miért nem? Azért, mert elég kenyérmag van az országnban, hogy aratásig kibírja a lakosság. Csak nem szabad prédálni, pazarolni.

Ne etessétek marháitokat a kenyérnek gyümölcseivel.

Takarékosodjatok a kenyérrel, hogy ellenségeink kaján reménye szegéyenné váljon.

Legyetek tisztelettel a mindennapi kenyér iránt. Akkor mindég lesz belőle nektek, akármeddig tart is a háboru. Erre neveljétek gyermekeiteket.

Ne vessetek meg egy darab kenyeret sem azért, mert már nem friss. Ne szeljetek egy karéjjal se többet a kenyérből, mint amennyit éppen enni akartok.

Gondoljatok mindig katonáinkra, akik sokszor az örheiyen, vagy a lövészárkokban holdogok volnának, ha a tarisznyájukban volna a ti elprédált kenyérdarabkátok.

Egyék mindenki hadikenyeret, éppen, ugy táplál és éppen ugy jól lehet vele lakni, mint a másikkal.

A krumplítok mindig hámozatlanul héjában főzzétek. Ezzel sokat spóroltok. Az előzőleg nyersen hámozott krumpliból sok ennaló rész elpocsékolódik.

Ne dobjátok a szemétre az ételhulladékokat. Gyűjtsétek össze, jó lesz takarmánynak. Ha magatoknak nincs lábas jószágotok, adjátok a takarmányanyagot annak, akinek van.

Ezek a legpróziaibb dologról, itt-ott szinte költői lendülettel megirt gyakorlati tanácsok kell, hogy Magyarország népének is minden rétegében elterjedjenek s e komoly nagy időkben mindenkinek szinte vérebe öltödjönak.

Ezekhez az érchevésni és minden iskolában megthanitani való szavakhoz, mi, ami speciális viszonyainkhoz képest még a következő jóindulatu tanácsokat függesztjük.

Szoktassa mindenki magát és családját a kukorica használatához. Ebből is lehet izletes ételt főzni. Csak tudni kell a módját. Gazdasszonyaink tanulják el egymástól a készítés titkait.

Lélekbe írott törvény legyen, hogy gabonát a forgalomtól elvonni, hazaarulás!

Jó, ha egyes tehetősebb, vagy előrelátóbb családok még kellő időben szákszámra raktározta el lisztet éléskamaraikban. Ámde, akiknek ilyen lisztartalékaik vannak, ne kövessék el azt a kapzsíságot és lelkiismeretlenséget, hogy bár odahaza van elegendő liszt készletük mégis a boltokban vásárolnak.

Ezzel, hogy nem az otthon való lisztet használják, csökkéntik a forgalomban lévő mennyiséget s valósággal kivesszik a szegényebb nép szájából a kenyeret, akik kizárólag csakis a boltokban való vásárlásra vannak utalva.

Ne csak az imádság tartson tehát fenn minket, hogy add meg Uram a mindennapi kenyérünket, hanem erős akaratall magunkis arra törekedjünk, hogy mindenkinek meglegyen a mindennapi kenyere.

Ilyenképpen minden tömeg éhség nélkül megfog élni aratásig.

A kukoricáról.

Március 15-ig maradnak a 27—30 koronás árak. A február 23-ig kötött család szerződések érvénytelenek. Siessenek a tulajdonosok önként felajánlani a kukoricát! Március 15. után következik a zár alá vétel és rekvirálás.

Ma már országszerte mindenhol ismeretes a kormányának az az intézkedése, hogy mindazok a termelők, akik meglevő kukoricakészleteiket vagy annak egy részét, eladásra az Országos Gazdasági Bizottságnak február 15-étől, március 1-ig önként maguk szántából felajánlották: az eladott kukoricáért kedvezményes árakat kapnak. Még pedig 27—30 koronát métermázsánként.

Ehhez a rendelkezéshez most legutóbb még két újabb kormányintézkedés járul.

Egyik az, hogy az önkéntes felajánlás idejéig a földmivelségi miniszterium március 15-ikéig még hosszabbította. Ami azt jelenti, hogy addig az ideig maradnak érvényben a kedvezményes (27—30 koronás) árak.

Másik intézkedés pedig az, hogy a kormány elrendelte a március 15-ike után bárhol az országnban található kukoricának zár alá vételét. Ez még nem egyeb, mint első lépés a rekviráláshoz. Ha pedig erre kerül a sor, akkor magától érteőleg a rekvirálás amár megállapított maximális áron történik, vagy 7—8 koronával alacsonyabb áron, mint amennyit a kukoricáját március 15-ikéig önként felajánló tulajdonos elérhet, ha a felesleges a hatóságnak adja el.

Ezzel a kettős intézkedéssel áll azonban összefüggésben még egy harmadik kormányrendelet is. Az nevezetesen, hogy érvénytelen a kukoricára vonatkozó minden olyan adás-vételi szerződés, mely február 15-től, február 23-ig letolyt időközben az eladói kijátszására számítva, a vevő részéről azzal a cézzal kötöttek, hogy a tulajdonostól a kedvezményes árnál olcsóbban vásároljon kukoricát, ömaga azonban ugyanezt a 27—30 koronás árnban ajánlja fel az Országos Gazdasági Bizottságnak.

Az ilyen spekulációs ravaszgábol létrejött szerződések érvénytelen. Ellenben érvényes az olyan eladás, mikor valaki — bármi olcsó áron is — hízalási céllal vette a kukoricát. Ugyisntén érvényes akkor is, ha a vevő már átvette és elszállította az eladótól a kukoricát.

Mindezeknek a kormányintézkedéseknek magyarázata és jelentősége a következő:

A kedvezményes árak megállapításáról szóló rendelet a háborus körülmények folytán az ország sok helyére, különösen távolabbi részeibe késelemesen jutott el. Ellenben Budapesten azon melegeben megtudták az összes üzerek és gabonakereskedők. Táviratokban meg telefonon azonnal utasították tehát vidéki ügynökeiket: vásároljanak mentül több kukoricát olyan tulajdonosoktól, akiknek még sejtelmük sem volt arról, hogyha maguk szántából felajánlják eladásra készletüket az Országos Gazdasági Bizottságnak, akkor 27—30 koronát kaphatnak métermázsájáért. Adták hát jóhiszeműen az árut olcsóbban az ügynököknek, akik viszont azonnal megfelajánlották a megszabott magasabb árnban a Gazdasági Bizottságnak. Hát ezt a csunya nyeresékeskedési manipuláció-semmisíti meg a kormány, mikor kimondja, hogy az étele kötés érvénytelen. Azért, akinek még tényleges bírtokában van a kukoricakészlet, vagy egyáltalában van kukoricája, az még mindig jól járhat, mert az újabb intézkedés szerint március 15-ikéig felajánlhatja, s akkor megkapja a kedvezményes 27—30 koronás árakat. Azonult azonban már következnek a zár alá vétel, esetleg a lefoglalás, amikor aztán jóval olcsóbban lesz kénytelen kukoricáját a zöccsra átengedni.

Minden tulajdonosnak saját érdekében áll tehát, hogy az üdvös kormányintézkedéseknek fontosságát megértse s maga jószántából ajánlja fel a tengerjét addig, amíg lehet, tehát é hónap 15-ikéig, mert a 27—30 koronás tengeri ár bizony jobb, mint a nyolc koronával kisebb.

Cselekedni kell, hogy arathassunk!

Ma nemcsak a hárcmezőkön van szükség gyors elhatározásra és cselekedetre, hanem itthon is arra van szükség, hogy megfontolttan határozzunk; határozatunkat gyors tett kövessék, mert igazán annyi és olyan tontos a végzendő munka, a mit a közigazgatásnak az aratásbiztosítására elintézni kell, hogy a betekintés csak napok számbába vehető. Aratunk kell, ez olyan elemi parancszoava a létért való küzdelemnek, hogy ennél fontosabb a magyar a nem ismerhet. És mindent megtenni arra idejében, hogy csakugyan arathassunk is. Annnyival inkább gyorsnak és elhatározottnak kell lenni ezen a téren minden intézkedésnek, mert gyanus mozgólások észlelhetők, a melyek valószínű teszik, hogy kényszerhelyzet elé akarják állítani a gazdákat és némely elemek nem átalják a mai helyzetet kihasználni arra, hogy hiánzáig a hadviselését épen maradt mezőkön, a hol a polgári munka aratná a termést az ország fenntartására.

Eddigél csak Pestvármegye vette észre és ismerte meg ezt a helyzetet annak igaz jelentősége szerint. Az ország első vármegyeje hűnek mutatkozott nagy ösi hagyományaihoz s most nem a véreó kardot hordozza meg az országnban, hanem megmutatja az országnak, hogy a kaszát miképen lehet és kell a rend elé állítani ezekben a veszedelmes időkben, amikor a létért való küzdelemünknek egyenrangú legyvere a

kard és a kasza. Követendő például utanozandó mintául ismertetjük az ország első vármegyéjének az aratás biztosítására vonatkozó intézkedését a következőkben:

Pestvármegye gazdasági bizottsága Fazekas Gusztáv alispán előktele alatt tartott első ülésében elhatározta, hogy az alispán felhívást intéz az összes főszolgabírákhoz, polgármesterekhez, községi előljáróságokhoz, miszerint ezek a köztudomás szerint hivatalos mezőgazdasági munkásokat alkalmas módon figyelmeztessék, hogy folyó évi március hó 31-ig igyekezzenek, vagy mint aratomunkások, vagy mint gazdasági cselédek, vagy mint vinellérek, vagy mint állandó gazdasági munkások szerződést kötni. Aki ezen idő alatt munkásszerződést nem köt, azt az alispán április hó 1-től április 10-ig terjedő időben jegyzéke véti. Ha azután a hadvezetőségnek szüksége lesz földmunkásokra, kocsisokra stb. és a vármegyétől ilyen munkásokat kíván, a jegyzékbe foglalt munkások közül fogják a kívánt létszámot a határré kiadni. A többi el nem szerződött munkás pedig, ha az aratási munkák lebonyolításánál a kivételes törvényben foglalt és a gazdasági munkák biztosítás tárgyában kiadott földmivélségi miniszteri rendelet értelmében is igénybevehető közérő kirendeléséről lesz szó elsősorban fog a miniszterium által megállapított térítvényért aratásra, vagy más mezői munkára kirendeltetni. Az alispán mindkét körülmény közhírítélettel köteleseggé teszi a hatóságoknak, a bizottság pedig egyidejűleg leliri a földmivélségi miniszterhez, hogy a kormány már most állapítsa meg a tavaszi és nyári mezőgazdasági munkálatoikért fizetendő térítvény összegét és ezt már most tegye közzé.

Ime ez a pestvármegyei határozat, a mely sulyában, jelentőségében van ott, ahol az abaujtornamegyei határozat, mely immár köriratként járja be az országot, küzdvén, megokosorozva az összes törvényhatóságok jelentőségével. A cél, a miért ez a határozat küzd nagy és igazán araváló, hogy azért az egész ország küzdjön. Szerencsés kézzel megtalálta a vármegye a kellő eszközt arra, hogy eredményt küzdhesen a gadaközöség az országszerte felburjánzó visszaélések ellen.

Halogatni nem lehet, ma a percek órákat, a napok heteket jelentenek. A ki avatott a munkásügyekben, nagyon jól tudja, mit jelent a mikor a munkások közvetlen aratás előttré halogatják a szerződés kötetést, ismeretesek a fentebbi évekbeli ennek a következményei. De akkor még idők voltak, akkor nem volt az aratás óraszerű lefolyása olyan nagy nemzeti kérdés, mint a milyen az ma.

Ebben a kérdésben a vidékre vár nagy köteletség. Ezt be kell tölteni. A vidék közigazgatásának kell ma argusszemekkel örködni az aratás minden doigja felett. Megelőzés: ez az igazi közigazgatás. Ma a megelőzés minden aratási bajnak felér egy-egy kisebb nyert ütközettel.

Legujabb fáviratok.

Berlin, márc. 12. Nagyfőhadiszállás jelenti: A nyugati harctéren 2 ellenséges sorhajó, melyet néhány torpedó kísért, tegnap Ostende fürdőre több mint 70 lövést adott le annélkül, hogy bárminő kárt okozott volna. Midőn ütegeink működni kezdtek, ellenséges hajóraj eltávozott. Angolok, akik Neuve capellében megvetették lábaikat ma éjjel többször előre törtek, keleti irányban visszavertük őket. Neuve capellől északra is visszavertük, tegnap az angolok gyengébb támadásait, harc e vidéken folyik. Campagneban általában nyugalom van.

Végezben erős hűvös miatt harci tevékenység csak csekély mérvű volt. Keleti hadszíntér: Augosztóvi erdőtlől északra, oroszokat megvertük, csak gyors eltávazásuk Gredno felé mentette meg őket teljes vereségtől. Itt 4000 oroszot fogtunk; köztük az ezredparancsnokot és 3 ágyút és 10 géppuskát zsákmányoltunk. Augosztóvi vidékről is megkezdette az ellenség Gredno felé visszavonulását Osztrólenkától északnyugatra. Tamadása 3 orosz tisztet és 220 főnyi legénységet foglunk el. Krasznikól északra és északnyugatra támadásaink előre haladtak, itt tegnap 3700 hadifogoly maradt kezünkben. Oroszok hivatalos híradásaikban 2 nagy győzelmet tu ajdonítanak maguknak, Grednoit és Krasznikot. Mind két csatában, mint monják, két német hadtestet vertek, vagy semmisítették meg. Ha orosz legfelsőbb hadvezetőség komolyan abban a véleményben volt, akkor legutóbbi napok eseményei; csapataink barocól erejével bizonyára más fogalmat szereltek nekki. Grednóból kiinduló támadások, Augosztóvi erdőn át, melyet annyi ékes szóllással hirdettek, nemskora meghiusult, hogy ottelőnyomult csapatok, mit tapasztaltak, mai jelentéseik első mondataikból kitűnik. Kraszniknál csapataink ideiglenes kitérés után 4 kilométernyi távolságra állanak Varsótlól északi irányban. Mi-

óta e városból kivonultunk Visztula és orzoe közötti harcmezőn állunk.

Budapest, márc. 12. Hivatalosan jelentik: Oroszengyelországban és Nyugatgaliaciában csapataink helyzete ujonnan elfoglalt állásban még inkább megszilárdult, az ellenség támadásai nem ismétlődtek. Pilica melletti Inovladnál tüzéségünk tenap rövid, heves ágyuharc után több ellenséges üteget elnémított. Kárpátokban a cizmalagirodi utmentén csapataink elkeseredett harc után elfoglaltak egy helységet és szomszédos magaslatokat a nap folyamán sűrű hóferegetben megtisztították az ellenségtől, eközben nyugatra a szomszédos szakazon erős ellenséges támadás meghiusult, a harcvonal több részén, Kárpátokban, valamint Délkeletgaliaciában különös esemény nem történt, mivel a hóvihár egész napon áttartott. Csernovicztől északra is nyugalom van. A déli harctéren semmi sem történt, a montenegrói határon jelentéktelen csatározások folynak.

Berlin, márc. 13. Nagyfőhadiszállás jelenti: Nyugati hadszíntéren Iperntől déire az angoloknak egyes külön álló támadásait könnyű szerrel visszavertük. Tegnap egy, ma két angol repülő gépet lelőtünk. Capagneban a harc egyes helyeken újból feleledt. A franciáknak összes részleges támadásait ellenség nagy veszteségei mellett visszavertük. Eközben 200 fogoly maradt kezünk között.

Keleti hadszíntér. Az oroszok Augosztóvi vidékről és ettől északralettré eső terepről Gredno ágyuinak védelme alá vonultak vissza.

London, márc. 13. Az admirális közli, hogy a Bayanó segédcsirkálót egy felérítő utján elsüllyesztették. A hajó roncsait tegnapelőtt találták meg. A Bayanó valószínűleg torpedó sülyesztette el. Nyolc tisztet és tizeneg főnyi legénységet megmentettek. A többi személyzet valószínűleg életét veszítette.

Budapest, március 13. (Hivatalos). Oroszengyelországban és Nyugatgaliaciában nincs változás. Napközben tüzéségi harc volt. — Egyes orosz osztagoknak támadásait ellenség veszteségei mellett mindenütt visszautasítottuk.

Kárpátokban Cizmalagirodi műt mentén a harcok tovább tartanak egy magaslattér, a melyért napok óta folyt a harc, és tegnap birtokainkba került. Csapataink ellenséges állás egyes részeit árkász támadással fölrobantották, ezt követő közel-harcban az ellenséget visszaverték, több mint 1200 főnyi legénységet és több tiszteket elfogtak. Az oroszok ellentámadásait, a melyeket e magaslatt, valamint szomszédos terepszakaszokban levő állásaink ellen intéztek, meg az éj folyamán az ellenségnek sulyos veszteségei mellett visszavetettük. Délkelet galiaci harcvonalon és Csernovitz vidékén általában nyugalom van.

H I R E K.

— **Matiné.** A Vöröskereszt Egylet Csikszereda városi választmánya a március 15-iki ünnepségeket rendező bizottság közreműködésével f. év március hó 15-én d. e. 11 órakor a vármegyeház közgyűlési termében Matinét rendez. Erre a hazafias közönséget tisztelettel meghívja az elnökség. Belépődij személyenkint 1 korona. A tisztja jövedelmet részben a Vörös Félhold javára, részben a harctéren megvakult hős katonáink segélyezésére fordítjuk. Épen ezért felüljézéseket köszönettel fogadunk az hírlapilag nyújtásunk. Műsor: 1. Himnusz. Éneklő a főgimn. ifjúságának vegyeskara. 2. A magyar nemzet történeti hivatalosa címen beszédel mond dr. Boga Alajos. 3. Rubinstein: Melodia és Smironetti; Madrigale, Dr. Kolonics Dénésné zongorakiséréte mellett gondokan előadja Nagy Gyula. 4. Jászai Horváth Elemér: A szent föld, szavalja Kádár Ferenc. 5. Ch. Beriot: Air varié. Dr. Tauber Józsefné zongorakiséréte mellett hedgudn előadja Lázár Péter. 6. Kuruc nóták. Zenekiséret mellett éneklő Botár Béla. 7. Szepessy László; Petőfi szobra. Zenéjét Irta; Kemer Jenő. Barabás Béla zongorakiséréte mellett szavalja Merza Juliska. 8. Bakadal. Vegyeskara átira Dománffy. Éneklő a főgimn. ifjúságának vegyeskara. 9. Liszt Ferenc: Rákóczi induló, Zongorán előadja dr. Kolonics Dénésné és dr. Tauber Józsefné. Mint e tartalmas műsor mutatja, Fejér Sándorné és Gyalóky Sándorné

rendezők fáradságot nem ismerő ügybuzgalommal műkedveléssel legjavát sorakoztatták a jótékony cél szolgálatába. Hisszük, hogy városunk és vidékének hazafiasan érző közönsége a mai nagy idők szellemétől vezetve s a jótékony cél érdekében minél nagyobb számban való megjelenéssel fogja a rendezők és a szereplők önzellen és lelkes fáradozását jutalmazni.

— **Adomány a Vöröskereszt Egyletnek.** Imre Árpád a sebesült katonák részére választmányuknak 180 drb. szivarkát adományozott. Fogadjá érte az elnökség őszinte köszönetét.

— **Az iparosok és kereskedők hadiségele.** A marosvásárhelyi keresk. és iparkamara Tisza István gróf miniszterelnök megbízásából adatokat gyűjtött oly célból, hogy megállapítható legyen, mily összeg szükséges az iparosok és kereskedők segélyezésére. A minden oldalról érkező sürgetésekre ezton is közli a kamara, hogy egyelőre az adatok összegyűjtésén túl meghatalmazást, sem a segélyezésre még fedezetet nem kapott. Mihelyt ezek megadtnak részére, minden egyes érdekelte haladéktalanul, külön értesíteni fog a kamara hivatala, azideig minden tudakozódás céltalan.

— **Az angol kék könyv.** „A világháboru okiratainak” ez a második és az utána következő harmadik füzet az angol külügyi hivatal és az angol kormány történelmi lejtégeit és nyilatkozatait tartalmazza. Az érdekes olvasmány valószínűleg nálunk is legzesebb körökben fog érdeklődést kelteni. A csinos füzet ára 40 fillér, bármely könyvkereskedésben kapható.

— **Halálozások** Csikdánfalvi Kovács György megyei nyugalmazott ellenőr, életének 81-ik és özvegyiségének 12-ik évében, hosszas szenvedés és a szentségeknek ájtatos felvétele után folyó év március hó 10-én este 9 órakor jobb létre szerendült. Temetése folyó hó 12-én d. u. 3 órakor ment végbe a róm. kath. szertartás szerint a csikszeredai köztemetőben. — Szépvízi özv. Bürky Mihályné áll. nyugalmazott tanítóé életének 76-ik évében folyó hó 10-én éjjel 10 órakor Isten akaratán megynyugó békétürel-sélt veselt betegség után megszünt élni. Az elhunyt halálától folyó hó 12-én d. e. 8 órakor helyezték örök nyugalomra a csikszépvízi róm. kath. temetőben.

Nyugtázás. Mélt. Gyalóky Sándor főispán urnak Csikszereda. 487—1915. átiratában jelzett író óvó cikkeit az alanti mennyiségben átvetttem. Kérem adományozó Eiség Jakabné urnónek nemes adományáért köszönetem kifejezni és értesíteni, hogy kivánásának megfelelően intézkedtem, hogy a 24-ik hónapd gyalogezred legénysége részére harctérré szállítsassék.

Eiség Jakabné borszéki lakós által a katonák részére beszozállított 6 drb. nyakmelegítő, 6 pár érmelegítő és 6 pár teli férfi harisnya. Fenti tárgyak átvételét köszönettel ezennel igazolom.

Kolozsvár, 1915. februar 21-én.

Lukács Béla s. k., száados, vezérkari főnök.

— **Hadi emlékérem orosz ágyuból.** Az oroszokkal virott heroikus küzdelmünk első nagy diadalát a kraszniki csatában arattuk. Legadás híru hárszárjainkat itt neveztek el ellenségenk vörös ördögöknek, itt esett birtokunkba először nagyobb mennyiségű hadi zsákmány, itt kezdttük meg a hatalmas túlerővel szemben győzelmes csatáink egész sorozatát. Ugy értesülünk, hogy ennek emlékére a zsákmányolt ágyúból érmeket veretnek, melynek bővebb leírását jövő számbunkban közöljük, és még ebben a hónapban forgalomba hozzák és városunkban is vásárolható lesz az Augusztal-alep megbízottjainál, akiket annak idején meg is nevelünk.

— **Hadsergezállítási nyilvántartás.** A marosvásárhelyi keresk. és iparkamara a kerületbeli oty iparosokról és kereskedőkről, akik hadsergezállításoknál tekintetben jöhettek, nyilvántartást készít a hadügyminiszter céljaira. Felhívja azokat a hivatalbéli kereskedőket és iparosokat, akik nyilvántartás ügyében megkeresését nem kapták, de a nyilvántartásba vételük érdekében van, jelentsék kívánalmukat a kamaránál levél útján.

— **Hitelesítési bélyegek érvényessége a mértékártágyakról.** A közforgalomban használt minden mértékártágyon a hitelesítés jelképe: a magyar szent korona. Ennek két oldalán látható a hitelesítés évenek száma. A mértékártágyak eladásával foglalkozó cég az 1907. V. t. c. rendelkezése szerint minden év elején forgalomba hozatja (eladási) bélyegzet tartozik a m. kir. központi mértékügyi intézetűtl (Budapest) beszerzési s ezzel, meliőt a mértékártágyat a vevőnek adná, tartozik az eladási év számát ráírni. Ha tán mérték ártó cégnél egy evnél régebbi hitelesítéssel ellátott mértékek vagy méréseszközök volnának rakítáron, ezek átládeka a kereskedelemügyi miniszter rendelete szerint a területileg illetékes mértékhatóság hivataln minden év január havában bejelentendők. E bejelentett tárgyak a hivatal által díjmentesen, az új hitelesítési bélyeggel ellátandók. A háborúra való tekintettel, a Nagy- és Kiskitküllő, továbbá Szolnok-Doboka, Beszterce Naszód területen lakó cégek, ugyszintén a Kolozs- és Tordaarany megyékbe levő cégek is, ezt a bejelentést a kolozsvári állami mértékhatóság hivatalnál tegyék meg.

Hadi beszédek.

A honvédelmi miniszterium kiadja azokat a tanulságos és lélekemelő beszédeket, amelyeket a háború óta legkiválóbb államférfiaink, főpapjaink, tudósaink, íróink és politikusaink tartottak a nyilvánosság előtt, az országos Hadsegélyző Bizottság felolvasási sorozatán. A hazafias, igaz magyar szellemtől áthatott beszédek retorikai szempontból is rendkívül becsesek. Gondolatokban gazdag gyönyörű munka valamennyi; a közönség jól teszi, ha a tiszfilléres füzeteket megvásárolja és összegyűjti. Nagyszerű és maradandó emlékei lesznek e füzetek annak a hazafias föllángolásnak és együttérzésnek, amely a nemzet minden rétegét oly megható módon egyetlen táborba terelte a magyar nemzeti bücsület és a magyar nagyság védelmére. Eddig gróf Apponyi Albert, Csernoch János, báró Hazai Samu, gróf Tisza István, gróf Andrássy Gyula, Prohászka Ottokár és Rákosi Jenő hadi-beszédei jelentek meg. A füzetek az **Általános beszerzési és szállítási r. t.** útján (Budapest, V. Kádár-utca 4.) rendelhetők meg, kaphatók a dohánytözsédekben is. A befolyó tiszta jövedelmet a háboruban elesett vagy a kapott sebek következtében elhalt katonák özvegyei és árvai javára fordítják.

MEGHIVÓ.

A CSIKSZEREDAI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZÉNYTÁRSASÁG
XXXII. ÜZLETÉVI
RENDES KÖZGYÜLÉSÉT
CSIKSZEREDÁBAN, 1915. ÉV MÁRCIUS 25-ÉN DÉLUTAN 2 ÓRAKOR
kezdődőleg saját helyiségében tartja meg, melyre a t. részvényesek meghívotnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Igazgatósági jelentés és zárszámadás betérjesztése.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. A felmentvény megadása iránti határozat.

Az alapszabályok 23-ik §-ának kivonata.

A szavazati jog akár személyesen, akár két tanu által aláírt felhatalmazással ellátott megbízott által — kinek azonban részvényesnek kell lennie — gyakorolható.

Nő részvényesek csak felhatalmazott által, gondnokság vagy gyámóság alattak gondnokuk vagy gyámjuk, illetőleg ezek meghatalmazottjai által gyakorolhatják szavazati jogukat; ez utóbbi esetben nem kívánatik, hogy a megbízott részvényes legyen.

Azon részvényesek tehát, kik, 1915. január 1-ig az intézet részvénykönyve szerint, mint ilyenek igazolva voltak, a fennebbi módon szavazati jogukat — részvény bemutatása nélkül — gyakorolhatják.

A Csikszeredai Takarékpénztár Rt. Igazgatóságának 1915. márc. 4-én tartott üléséből

Dr. Fejér Antal,
kir. tanácsos, elnök.

T. Nagy Imre,
kir. tanácsos, ügyész-titkár.

Országos érdek

hogy az idei termés fényesen sikerüljön, kötelessége tehát minden földbirtokosnak a tavaszi vetést idejekorán kártevés ellen megvédeni. A vetőmagnak ellenségei: a varjuk, egerek, hangyák és az üszök, melyek ellen biztos védelmet nyújt a kítünő

CORBIN

csávázó-szer, mely 8 év óta bevált, miként azt tudományos intézetek, valamint gyakorlati gazdák alapos kísérletei hitelesen bizonyítják. A Corbin nem befolyásolja a vetőmag csírázó képességét! Buza, rozs, árpa, zab, kukorica, répa, kender, konyhavetemény stb. magjainál alkalmazható egyaránt kítünő eredménnyel. **A jelenleg drága kékkövel való csávázás, mely csak üszök ellen véd, teljesen elmaradhat.**

Megrendelések idejekorán lehetőleg azonnal eszközözendők, mert a vasuti szállítási számos vonalon akadálylial jár.

Rögtön küldünk ajánlatot, (igen egyszerű) használati utasítást és bizonyítvány-másolatokat érdeklődőknek.

Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyára Ujpesten.

Használjunk hadisegély posta bélyeget!

LAPKIADÓ: „SZÉKELYSÉG” TÁRSASÁG.

Butor

olcsó bevásárlási forrása Csikszeredán Rákóczi-utca, (Hajnó József vendéglős) helyiségében, hol csakis **ELSŐRENDŰ KÉSZÍTMÉNYŰ** butorok kaphatók, szolid kiszolgálás mellett. Ep oly kedvező árban és feltételek mellett, mint a fővárosban. Raktáron tart teljes szoba berendezéseket és kellékeket. Teljes tisztelettel:

Imre Árpád
butorkereskedése.

Mi lesz tavasszal?

ezen töri a fejét most sok ezer ember! Ha a közönség továbbra is olyan odaadással és alaposítással fogja támogatni a hatóságokat egészségügyi intézkedéseiben, mint eddig, akkor tavasszal nem fogják felütni fejüket a ragályos járványok, a kolera, a kiütéses tifusz, a vérhas.

Ellenségeink hadseregében a kiütéses tifusz nagy számban található és e betegség terjedését különösen a tetvek közvetítik, miért is ellenük védekezzünk alapos fertőtlenítéssel.

Kezünket és arcunkat **lysoform szappannal** mossuk meg és a mosdó- és fürdővizhez adjunk kevés **lysoform** fertőtlenítőszeret. A butorokat reggel töröljük át 3 százalékos **lysoform**-oldatba mártott ronggyal, ugyanigy suroltassuk fel a puhafalpadlókat. Piszkos fehérneműt ajánlatos zsákba összegyűjteni és azt 3 százalékos (olcsó) **nyerslysoform**-oldatba 24 óráig beáztatni s csak azután mosatni.

Tanuljunk meg fertőtleníteni

s e célból kérjük ingyen és bérmentve az „Egészség és fertőtlenítés” című tanulságos könyvecskét.

Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyártól Ujpesten.